

BALATONBERÉNYI HÍRMONDÓ

A Balatonberényi Önkormányzat Közéleti és Kulturális Lapja

II. évfolyam 6. szám

Ára 40,- Ft

1956. október 23.

Halandó testünket könnyű ünneplőbe öltöztetni. Lelkünket nehezebb, pedig e nélkül nem ünnep az ünnep. Nincs két egyforma ünnep, mindegyikhez más szokások, más emlékek fűződnek.

1956. október 23. újkori történelmünk legnagyobb tisztító-vihara, köztársaságunk létének megteremtője, írta egy ajánlásában Göncz Árpád. 1956-ban Magyarországon forradalom zajlott le. Akik elég idősek ahhoz, hogy személyesen részt vettek az egész országot megrendítő küzdelmekben, azokban is sokféle érzés kavargot, több gyász, mint öröm.

Holott nagy idők voltak azok a magyarság olyan történelem formáló napjai melyek csak 1848 márciusához hasonlíthatók.

De mi is a forradalom?

Olyan politikai tettek sora melyek folyamán a régi elnyomó rendszer és a változást követelő erők összecsapnak a hatalom birtoklásáért.

A küzdelem kezdetén többnyire szellemi, aztán nyíltan politikai, végül fegyveres harccá válik, de csakis akkor, ha a tömegek kívánságának megfelelő reformokat humánus eszközökkel nem lehet megvalósítani.

Ekkor válnak a reformátorok forradalmárokká, szabadságharcosokká. A változást követelő erők a történelem során többnyire békés reformokkal próbálták a zsarnoki rezsimet emberi társadalommá formálni.

Nagy Imre első kormánya 1953-ban kinyitotta a bolsevista rezsim ablakait, hogy friss levegő áradjon be. A progresszív kommunista értelmiség élt is a reformkövetelések lehetőségeivel, a társadalom emberibbé tételén fáradozva. Ha azonban a hógolyó gurulni kezd, lavinává növekedhet. Az értelmiségiek kezdeményezéseivel is ez történt: az ifjúság átvette a zászlót és a reformterveket túlhaladva nemzeti függetlenséget, pluralista rendszert, parlamenti demokráciát követelt. Az egyetemi ifjúság tizenhat pontja a forradalom bibliájává vált.

Míndez békés reformprogram volt.

1956. októberében jelentős személy- vagy csoportforradalomra még csak nem is gondolt, nem készült erőszak alkalmazására. A történelem tanúsítja, hogy majdnem szabályszerűen a zsarnoki hatalom nyúl először fegyverhez, midőn nyilvánvalóvá válik, hogy más eszközökkel nem tudja többé fenntartani uralmát.

A reformátorok többnyire viszolyogva csakis önvédelemből fognak fegyvert, nem nyitnak tüzet, csupán visszalőnek. A bolsevista rendszer alapintézményei már a fegyveres harcok alatt bomladoztak. Az országban politikai vákuum keletkezett, de csak rövid időre. Ellenségeink azt állították, hogy a magyarok nem éretek a demokráciára.

1956 megmutatta, hogy ez rágalom, mert a magyar nemzet az európai történelemben példátlan módon közvetlen demokrácia útján töltötte be azt a vákuumot.

Ahogy az új forradalmi intézmények átvették a hatalmat országszerte az lett a kérdés, vajon képes lesz-e a forradalom olyan központi kormányzatot létrehozni, melyet a nemzet is elfogad, mint törvényes képviselőjét.

Ez sikerült is, okt. 30-án Nagy Imre bejelentette a több pártrendszer bevezetését és a koalíciós kormányzatra való visszatérést nov. 1-én az ő vezetésével olyan minisztérium irányította az országot, melyet a közvélemény túlnyomórészt magáénak tartott. A forradalom győzött, ezen a tényen még a beözönlő 16 szovjet hadosztály 2000 tankja sem tudott változtatni, mi csupán a túlerő ellen vívott szabadságharcban veszítettünk.

1956. október 28-ától a magyar nemzet békésen haladhatott volna a demokrácia felé, de akárcsak 1848-ban most is idegen agresszió vágta el az utat. Mindkét alkalommal példátlan nemzeti egységben harcoltunk a szabadságunk védelméért. A tragikus az, hogy 56-ban ugyanazokért az eszmékért kellett újra vért ontanunk, melyeket úkapáink annak idején vívtak.

Raymond Aron így ír erről:

„A magyar forradalom történelmi tragédia, egy vereség diadala. Amely örökké azok közé a ritka események közé fog tartozni, amelyek visszaállítják az ember önmagába vetett hitét és figyelmeztetnek a gyakorlati életen túli végzet értelmére: az igazságra”

Erre az októberre az egész világ úgy tekint, mint egy kis nép halált megvető hősiességének örök példájára. 33 évvel később a 89-es változások tették lehetővé, hogy 56 végre méltó helyet kapjon a magyar történelem dicső napjai között. 1990-ben az országgyűlés törvénybe foglalja az 1956-os októberi forradalom és szabadságharc történelmi jelentőségét.

1956 őszének magyar forradalma megalapozta a reményt, hogy létrehozható a demokratikus társadalmi rend, és hogy a haza függetlenségéért semmilyen áldozat nem hiábavaló.

A forradalmat követő megtorlás visszahelyezte ugyan a régi hatalmat, de nem volt képes kiirtani a nép lelkéből 1956 szellemét.

1990-ben október 23-át nemzeti ünnepnappá nyilvánították, azóta ünnepelhetjük méltóképpen. Fejezzük ki tiszteletünket az elhunytaknak és meghurcoltaknak Széchenyi István soraival

„Azok, akik a vérpadon lehették ki lelküket egyáltalán nem hiába haltak meg, mert az igazság és szabadság mártírjai mindazon népek védőszellemei, akik semmi áron nem akarnak szolgátságban élni”

Gazda János
polgármester

§ Önkormányzati hírek §

A képviselő-testület szeptember 30-án megtartott soros ülésén az alábbi fontosabb határozatokat hozta.

123/199 (IX. 30.) sz. határozat

A képviselő-testület megkeresi a Marcali Földhivatait annak érdekében, hogy a balatonberényi külterületen (szőlőhegyen) lévő elhanyagolt ingatlanok ügyében közösen megoldást találjanak.

Az önkormányzat a földhivatallal közös bejárást tart, melynek keretében felméri az elhanyagolt, parlagon levő földeket is. A felmérés után felszólítják a tulajdonosokat a területük gondozására.

Az önkormányzat határozatot hozott az ügyben is, hogy az üdülőtulajdonosokat felszólítja, hogy az ingatlanai előtti járdaszakaszokon a téli hónapokban gondoskodjanak a hó eltakarításáról, illetve a síkosság megszüntetéséről.

125/1999 (IX. 30.) sz. határozat

A fonyódi építésügyi hatóság csak olyan belterületi építési telkekre ad építési engedélyt, amely terület közművekkel ellátott, illetve a csapadékvíz elvezetése megoldott. Ennek érdekében a képviselő-testület vállalja, hogy a még hiányzó belvíz-csapadékvíz elvezető árkokat (nyílt vagy burkolt formában) 2001. dec. 31-ig kiépíti. Ezzel a vállalással, a még beépítetlen telkek beépítési lehetőségét kívánja elősegíteni.

126/1999 (IX. 30.) sz. határozat

A képviselő-testület a vitorlás-és csónakkikötő fennmaradásához szükséges környezeti hatástanulmány elkészítéséhez a fedezetet biztosítja. A tanulmánytervek elkészítésének összegét a Magyar Tenger Vízisport Egyesület 3 éven belül az önkormányzat részére visszafizeti.

A képviselő-testület az újonnan létesítendő vitorlás és MAHART hajókikötő megvalósításához elvi egyetértést ad.

127/1999 (IX. 30.) sz. határozat

A képviselő-testület az Ady és József A. utcai járda építésére benyújtott pályázatok közül a Munkagép Kft. Keszthely, Kastély u. 10. sz. alatti vállalkozását bizza meg.

(A munkák azóta már elkezdődtek.)

129/1999 (IX. 30.) sz. határozat

A képviselő-testület a balatonberényi egyházközség részére 50000 Ft támogatást biztosított Szekeres Dezső plébános úr szentmiséjéhez.

Gazda János
polgármester

2000-ben várható agrártámogatások

Röviden szeretném ismertetni a 2000. évben várható agrárgazdasági támogatásokat a teljesség igénye nélkül. Elsősorban azokat a támogatásokat sorolom fel, amelyekről úgy gondolom, hogy az itt termelő gazdákat is érdekli.

1. Normatív támogatás

(ami azt jelenti, hogy bizonyos összeget kapnak a termelők, amit nem kell visszafizetni.)

- Földalapú növénytermesztési támogatás
- Nőivarú tenyészállatok támogatás
- Méhészeti támogatás

2. Agrárfinanszírozási támogatás

- Éven belüli mezőgazdasági hitelek kamattámogatása
- Éven túli lejáratú forgóeszköz hitelek kamattámogatása
- Futam idő 5 év, 1 év türelmi idővel
- Fiatal agrárvállalkozások megerősödését és elindulását segítő támogatás

3. Piacra jutást elősegítő támogatások

4. Erdőgazdálkodási támogatások

5. Agrárgazdasági beruházások támogatása

- Új típusú szövetkezetek (Hangya szövetkezetek) alakulásának támogatása
- Szőlő- és gyümölcssteleplítés felújítási támogatása
- Agro-turizmus támogatása
- Mezőgazdasági gépek vásárlásának támogatása, vissza nem térítendő támogatás és kamattámogatás

6. Termőföld minőségvédelmének és hasznosításának támogatása

7. Vadgazdálkodás támogatása

Amennyiben valakit érdekel valamelyik támogatási forma, akkor kérem szíveskedjen a fogadóórán felkeresni, hogy a részletes támogatási feltételeket meg tudjuk beszélni.

Fogadóóra: péntek 8-10-ig

Csóti Klára
falugazdász

Jeles napok, néphagyományok

November – Szent András hava

Tartson neve, míg a föld tart.
Paradicsom hazában,
Éljen, mint hal a Dunában."

Mindenszentek napja – november 1.

Halottak napja – november 2.

Mindenszentek és a halottak napja a halottakra való emlékezés ünnepe. Mindenszentek napja azoknak a szenteknek is ünnepe, akikről a naptár név szerint nem emlékezik meg. A IX. század óta kötelező egyházi ünnep (valószínűleg hamarosan állami ünnep is lesz). Azt a hetet, amelybe a halottak napja esik, halottak hetének nevezik.

Mindenszentek és halottak napja közötti éjszakán a néphit szerint a templomban a halottak miséznek. Mindenszentek napján a bukovinai magyarok sütnék, főznek és kiviszik az ennivalót a temetőbe, ott elosztogatják. Ahány halottja van a családnak, annyi gyertyát gyújtanak otthon. Az Ipoly menti falvakban, aki nem tud a temetőbe menni, otthon gyújt gyertyát. A hiedelem szerint, akinek hamarabb ég el a gyertyája, az előbb fog meghalni. Gyimesben halottak napján megvendégelik a szegényeket és a koldusokat.

Több vidéken ezen a napon tiltották a munkát, nehogy megzavarják a halottak nyugalalmát. Tiltották a mosást, mert attól féltek, hogy akkor a hazajáró halott vízben állna.

Legújabbban többfelé az a szokás alakult ki, hogy a hőskö emlékművénel este a négy világtáj irányában gyertyákat helyeznek el, és azokat meggyújtják. A messze, ismeretlen helyen elhunytakra emlékeznek...

Mindenszentek és halottak napja – városban és falun egyaránt – a halottakra való emlékezés ünnepe. A sirok rendbehozatala, a gyertyagyújtás szinte kötelező érvényű szokás ma is.

Márton napja – november 11.

Szent Márton püspöknek Magyarországon jelentős kultusza alakult ki, mivel 316-ban, Pannóniában (Szombathelyen) született.

Márton napja az ősz és a tél határmezsgyéjén áll. Pogány őseink minden nagy változás kezdetén áldozatokat mutattak be. Ezen áldozati szokások közül több esik e napra; pl. az emberek hízott libákat ajánlottak fel a pogány időisten számára (talán ebből is ered a lúd szerepe Márton-napon), e napon régi szokás ludat vágni.

„Aki Márton-napon libát nem eszik, egész éven át éheznek.” – tartotta a mondás.

A liba mellcsontjából az időjárásra is jósoltak: ha fehér, áttetsző a csontja, akkor havas, hosszú tél lesz; ha viszont barna, homályos a csontlap, akkor rövid, száraz tél várható – vélték.

Szent Márton napján a pásztorok vesszőt adtak ajándékba a gazdáknak, ez volt Szent Márton vesszeje. Úgy tartották, ahány ága van, annyit malacozik a disznó.

A Márton-napi időjárásból jósoltak a télre:

„Ha Márton napján esik a hó,
akkor hosszú lesz a tél.”

„Borús Márton, borongós tél.”

Márton napjára általában megforr az újbör, ezért tartja a mondás: „Az újbörnek Szent Márton a bírója”. Az újbör kóstolása előtt áldomást, köszöntőt mondtak, pl.:

„Isten áldja meg a magyart,

Erzsébet napja – november 19.

Árpád-házi Szent Erzsébet (1207-1231) a katolikus egyház egyik legtiszteltebb női szentje. A legenda szerint a szegényeknek vitt alamizsna a kötényében rózsává változott, ez az ún. rózsacsoda.

Szent Erzsébet neve gyakran szerepel pünkösdi énekekben, gyerekjátékokban. Hazánkban a leggyakoribb női nevek közé tartozik az Erzsébet, napja pedig az egyik legkedveltebb névünnepe.

Időjárásjóslás is fűződik ehhez a naphoz: ha Erzsébet napon havazik, azt mondják: Erzsébet megrázta pendelyét. Debrecen környékén ez a szólás járja:

„Erzsébet, Katalin havat szokott adni,
A bitang marhákat jászolhoz kell kötni.”

Katalin napja – november 29.

Szent Katalin a IV. században élt az egyiptomi Alexandriában, keresztény hitéért halt mártírhálált.

Katalin a házasságra vágyó leányok védőszentje. Napjához férjjeszó hiedelmek és praktikák kapcsolódtak, pl.: ha a vízbe tett gyümölcság kizöldül karácsonyig, az a leány közeli férjhezmenetelét jósolja (az ágat katalinágnak, katalingallynak nevezik).

A Katalin-napi időjárásjóslás közismert: „Ha Katalin kopog, karácsony locsog”, illetve fordítva „Ha Katalin locsog, karácsony kopog”.

Katalin napja közvetlenül az Advent kezdete előtti napokra esik, utána már sem lakodalmat, sem táncmulatságot nem tartottak.

András napja – november 30.

Szent András apostol, a keleti egyház védőszentje az első században élt. A hagyomány szerint átlósan ácsolt keresztben halt mártírhálált, ezért nevezik az ilyen keresztet „andráskeresztnek”.

András napja a legjelentősebb házasságjósló, varázsló nap, a lányok pl. egész nap böjtöltek, a párnájuk alá férfi ruhaneműt rejtettek, erre utal a hajdúszoboszlói versike:

„Aki böjtöl András napján,
Vőlegényt lát iccákáján.”

A zsúpfedeles házak eresztét megrázták, a kötényükbe hulló magból jósoltak:

„ha a lány kötényébe búzamaz hull,
jómódú legény veszi feleségül; ha rozsmag, akkor szegény legény lesz a férje;
ha pondró hull bele a zsúpszalmából, akkor még a következő évben teherbe esik.”

A jóslások többnyire a fonóban történtek – ólomöntéssel, gombócfőzéssel. A gombócba 1-1 férfinevet rejtettek: amelyik gombóc elsőnek jött fel a víz tetejére, a benne levő név lett az illető férjének neve. Az ólomöntésnél az öntvény alakjából a jövendőbeli foglalkozására igyekeztek jósolni. Hagyományosan a disznóölő Szent András napjától, a hideg idő beálltával kezdődtek a disznótorok, és farsang végéig tartottak.

Stilling Ferenc

Balatonberény múltjából

Tisztelt olvasók – berényiek, elszármazottak és betelepülők –, a fenti címszó alatt egy sorozatot szeretnénk indítani azzal a céllal, hogy a község rég- és „közelmúltjából” olyan adatokat közöljünk, ami vagy elfelejtődött, vagy nem is ismeretes. Szeretnénk ezt a tájékoztatást a község törzsgyökeres családjainak a bemutatásával is érdekessé tenni. A családkutatáshoz alapot a Bene család évszázados, féltve őrzött 1817 és 1822-ben íródott Földkönyve szolgáltatja.

Úgy gondolom minden berényi számára példaértékű lesz a Bene család gesztusa és Önök is közkinccsé teszik a birtokuk-

ban lévő írott vagy íratlan információkat. Próbálják megérteni, hogy a harmadik évezred küszöbén egy közösségben élő család élete, eseményei, történései kihatnak az egész közösség életére, de visszahatnak a családokra is. Ebből az egyszerű gondolatmenetből levonhatják azt a tanulságot, hogy az egyén egyenlő a közösséggel, de megfordítva is igaz az állítás.

Engedjék meg, hogy e pár gondolat után Bene Kálmán bátyánk 1921-ben lejegyzett Jakab Ödön versét közöljük.

Eöry Béla

Riado

Irtta Jakab Ödön

1.

Fel a szent harcra fel magyar!
Ifjak és aggok fel, hamar,
Ha most nem védjük meg magunk,
Életre méltok nem vagyunk,
Világ csufjára meghalunk.

2.

Az ős kárpátok zárt övét,
Az álnok szomszédok áttörék,
S, mi bobiskolunk henyén,
Úr lett földünkön könyvedén
A sok mihaszna jövevény.

3.

Hol gyermekségünk kora telt,
A szülőföld a ház, a kert.
Kedves cintermünk temploma
Mezőnk buzája meg bora
Nem lesz másé nem soha.

4.

Ez a föld a mi hazánk.
Ezer esztendő hagyta ránk,
S míg csak birja két karunk,
Ha kell ezerszer meghalunk,
Hont de magyarnak maradunk.

Bene Kálmán

Balatonberény. 1921

Riado
Irtta Jakab Ödön.

1) Fel a szent harcra fel magyar!
Ifjak és aggok fel, hamar,
Ha most nem védjük meg magunk,
Életre méltok nem vagyunk,
Világ csufjára meghalunk.

2) Az ős kárpátok zárt övét,
Az álnok szomszédok áttörék,
S, mi bobiskolunk henyén,
Úr lett földünkön könyvedén
A sok mihaszna jövevény.

3) Hol gyermekségünk kora telt,
A szülőföld a ház, a kert.
Kedves cintermünk temploma
Mezőnk buzája meg bora
Nem lesz másé nem soha.

4) Ez a föld a mi hazánk.
Ezer esztendő hagyta ránk,
S míg csak birja két karunk,
Ha kell ezerszer meghalunk,
Hont de magyarnak maradunk.

Bene Kálmán
Balatonberény. 1921

Halottak napja

A halottak napját közel ezer éve ünneplik meg egyházi keretek között. Ekkor kérte ugyanis Szent Odilon, a cluny apátság ötödik elöljárója, a bencés rend szerzeteseit arra, hogy mindenszentek másnapján különös buzgósággal imádkozzanak az elhunytakért. Innen terjedt el aztán lassanként az ünnepélyes engesztelő ima szokása, amelyet Szent Odilon a Holtak ünnepének nevezett el.

Ezt a napot az emlékeknek szenteljük, emlékeknek, melyet elhunyt szeretteink hagytak ránk. Próbáljuk tisztán visszaidézni a lassan-lassan egyre halványabbá váló pillanatokat.....mikor még együtt voltunk.....

Ez alkalomból megidéztünk néhány sort, impulzust:

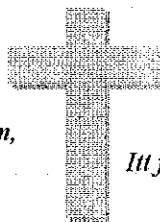
„...Lágy őszi tájból és sok kedves nőből
próbállak összeállítani téged;
de nem futja,....”

/József Attila: Kései sirató/

„Kövér, bozontos hantjukon
lakodalmos enyészet,
holtukba halhatatlanok,
derűsek és egészek.

Nem emlékek, nem elfolyó,
halotti-tompa árnyak,
félig-nyitott szemmel ma is
föltámadásra várnak.

Az életet dicséri mind
s a sírjuk tőle áldott,
babért gondol a szépapám,
a szépanyám virágot.

Itt fekszenek csodásan ők,....”

/Kosztolányi/

„Elhulltanak, hull-hulltanak
a csorduló könnyek
máshol - hol úsznak
keserűn búcsúznak
dúdolom-lom-lom halkán
csendesesen...
csendesesen...”

..... halkán,
..... fáj.....
..... elhagyta.....
..... ál-halál”

„Most tél van és csend és hó és halál...”

/Vörösmarty/

Akikre büszkék lehetünk...

A korábbi évekhez hasonlóan, október 22-én az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulója alkalmából tartott ünnepi megemlékezés keretében került sor a képviselő-testület által alapított „Balatonberény Község Díszpolgára” cím és a „Balatonberényért Emlékérem” kitüntető cím átadására.

Az idei évben az intézmények és a civil szervezetek javaslatai alapján a képviselő-testület a községben végzett 25 éves munkája elismeréseként halála után Vörös József plébános úr részére Díszpolgári címet adományozott. Az erre az alkalomra készített márvány emléktáblát - mely a templomban lesz elhelyezve - Brieber László plébános úr vette át és megható szavakkal köszönte meg.

Ugyancsak a beérkezett javaslatok és a képviselő-testület döntése alapján a Balatonberényért Emlékérmét 2 fő vehette át.

Király László a község sportéletében és közéletében sok éven át végzett eredményes és lelkiismeretes tevékenységéért és az önkéntes tűzoltóság szervezésében végzett 30 éves munkájáért érdemelte ki a kitüntető címet.

Kenéz László a községben végzett kulturális tevékenysége elismeréseként vehette át az emlékérmét.

Meggyőződésem hogy mindhárom kitüntetés méltó helyre került, melyhez ezúton ismételtlen gratulálok.

Nagy öröm számomra, hogy másik két országos elismerésben részesített berényi polgárról is beszámolhatok.

Szarka Jánosné védőnő, az egészségügyben végzett 35 éves lelkiismeretes munkája elismeréseként az Egészségügyi Minisztériumban rendezett ünnepségen vehette át a miniszter úrtól az Egészségügyi miniszter Díszoklevele kitüntetését.

Kiss Ferenc a polgárország vezetője pedig az Országos Polgárőr parancsnoktól az „Év Polgárőre” kitüntető címet kapta. A szép elismeréshez mindkettőjüknek szívből gratulálunk.

Még egy ünnepi eseményről számolhatok be, nevezetesen Szeke-res Dezső plébános úr Balatonberény szülötte, pappá szentelésének 50. évfordulója alkalmából október 24-én a templomban tartotta Aranymiséjét. A jelenleg Csokonyavisontán dolgozó plébános urat sok tisztelője, ismerőse, barátja köszöntötte azokról a településekről is, ahol e hosszú pályafutása alatt megfordult. Az önkormányzat részéről személyesen fejeztem ki jókívánásaimat e gyönyörű jubileum alkalmából.

Végül, de nem utolsó sorban szólnom kell egy szép berényi sikerről, melyet Fehér László magántervező ért el a saját tervezésű családi házával „Az év lakóháza Somogyban” című pályázaton első helyezést ért el.

Büszkék vagyunk rá, és szívből gratulálunk.

Gazda János
polgármester

Polgárőr híradó

Szeretném Önöket tájékoztatni az elmúlt időszak történéseiről. Kezdeném a nyárral. Ez az időszak és a kora őszi kedvez a besurruló tolvajoknak. Megvallom őszintén ezek ellen nagyon nehéz eredményt elérni. Mire értesítenek minket vagy a rendőrséget, általában már megcsinálják a balhét és eltűnnek. Itt szeretném felhívni a figyelmüket egy-két apróságra, melyekkel megnehezíthetjük a dolgukat. A kisajtókat tartsák zárva! Amennyiben elmennek hazulról vagy csak az istállóba vagy a kertbe,

az **ajtókat** és **ablakokat** csukják be és ami fontos: a kulcsokat tessék **zsebre** tenni és ne a küszöb alá. Ahol kutya van és nem tud kimenni az udvarból, ott célszerű szabadon hagyni. Természetesen ilyen esetben mindig ki kell írni a kisajtóra: A kutya harap! Amennyiben látják, hogy a szomszédba bemennek, úgy nyugodtan szóljanak rájuk és közölgék velük, hogy már kihívták a rendőrséget és a saját érdekükben tűnjenek el. A lakásba soha ne engedjenek be idegeneket, főleg a házalókat ne. Ezek az árusok nem **veszélyesek**, de ha már bent vannak úgy körül is néznek és eltüntetnek értékeket. Ne tartsanak otthon nagy összegben pénzt! Higgyék el nekem, ezek olyan rafináltak, hogy megérzik hol kell keresniük és sajnos meg is találják. Amikor idegenek mozgását látják és veszélyesnek tartják őket, de minket Polgárőröket akarnak csak értesíteni, úgy a következő telefonszámon **azonnal** elérnek bennünket. A 06-30/237-2850-es mobiltelefon állandóan az önök rendelkezésére áll, éjjel-nappal. Ha olyan közölnivalójuk van, amit nem **mernek** szóban elmondani, azt nyugodtan mondják rá az irodái telefonra, ahol **üzenetrögzítő** várja az önök hívásait. Száma: 377-875. Akár névvel és címmel, akár anélkül beszélnek rá, az ott elhangzott üzeneteket **titkosan** kezeljük. Arra nagyon vigyázunk, hogy **önök** semmiféle támadásnak ne legyenek kitéve. Összegezve a fentieket, arra kérem a tisztelt lakosságot, hogy ne csak a saját érdekeiket és értekeiket óvják és védjék, hanem figyeljenek a szomszédokra, a környezetükre is éberren. A bűnözés megelőzése közös érdekünk. Sajnos szólni kell egy visszatérő problémáról is. Ez pedig az évente ismétlődő pincefeltörések tömkelege. Nem szabad a pincében hagyni a kiscépeket és egyéb számunkra értékes dolgot, mert elvisznek gátlátalanul mindent. Ami erőnkől telik, azt meg fogjuk tenni, hisz a napi munkánk mellett „polgárörködünk”. Ezenkívül szeretném megköszönni azon pincetulajdonosoknak a segítségét, akik lehetővé tették, hogy a pincéjükből figyelőszolgálatot és a környéken járőrszolgálatot végezhetünk. Szomorú, hogy alig egy hete megint feltörték pincéket és ezért megosztjuk erőnket, mert a faluban és a hegyen is fogunk szolgálatot adni. Az a kérésünk, hogyha nappal kint ténykednek a hegyen és nem odaváló emberek látják, akik erősen nézelődnek, vagy hegyvásárlás felől érdeklődnek, azt haladéktalanul jelezzék nekünk. Remélem, hogy a **közös** összefogásunk és egymás állandó tájékoztatása, előbb-utóbb meghozza gyümölcsét és el tudjuk űzni a bűnözőket. Ez a rövid tájékoztató az Országos Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Közalapítvány (OKBK) támogatásával jelenhetett meg.

Kiss Ferenc
elnök

Polgárőrség

Sport hírek

Labdarúgás:

A körzeti bajnokságban szereplő felnőtt labdarúgócsapat a 8. forduló után 2 győzelemmel, 5 döntetlennel és 1 vereséggel, 11 ponttal jelenleg az 5. helyet foglalja el. 10 csapat között.

Ez a helyezési előrelépés a korábbi évek eredményeihez képest, sőt, egy győzelemmel az utolsó fordulóban, a 3. helyet is meg lehet szerezni.

Az ifjúsági csapat 3 győzelemmel, 2 döntetlennel és 3 vereséggel szintén 11 pontot gyűjtött, ami ugyancsak az 5. helyhez elegendő.

Öregfiúk labdarúgócsapatunk 8 forduló után az 5. helyen áll (5 győzelem, 3 vereség, 15 pont). Még 3 forduló van hátra az őszi szezonból, jó hajrával akár a dobogós helyet is megszerezhetjük.

Visszalévő hazai mérkőzéseink: október 25. (hétfő) 16 óra Buzsák, november 6. (szombat) 15 óra Lengyeltóti.

Sakk:

Jól rajtoltak sakkozóink a megyei I. osztályú csapatbajnokság első fordulójában.

„Hazai pályán” magabiztosan 7,5-2,5 arányban győzték le az újonc, mégis rutinos játékosokból álló Somogyjád csapatát.

Következő hazai ellenfél Fonyód csapata lesz október 24-én 9 órakor, majd négy alkalommal kell vidékre utazni!

A záró fordulót december 12-én Nagybjalom ellen Berényben játszik le.

Mind sakkban, mind labdarúgásban bizzunk a jó folytatásban!

Király László

Úttörő hírek

-1999. szeptember

Asztalitenisz- és sakkversenyt rendeztünk a Kultúrházban.

Eredmények:

Asztalitenisz

- I. Nagy László
- II. Bognár József
- III. Valentovics Iván

Sakk gyerekeknek

- I. Baranyai Gábor
- II. Nemes Zoltán
- III. Valentovics Iván

-1999. október 9.

Szüreti felvonulást és bált szerveztünk. A felvonuláson közel nyolcvan vancouveri voltunk. Köszönet Kiss János, Verb Zsolt, Kristóf Ferenc vállalkozóknak, Sifter Istvánnak, a berényi GAMESZ-nak, az Önkormányzatnak, Filó Jánosnak és a lovasoknak, akik lehetővé tették, hogy az idén ne gyalog kelljen felvonulni. Köszönet Éberhardt Lászlónak a büfében nyújtott segítségért, valamint a Polgárőrségnek, akik biztosították a rendezvényt. A tombolára is sok szép tárgyat kaptunk, amit szintén köszönünk: Kovácsné König Andreának, Iván Katalinnak, Éberhardt Lászlónak, Iván Lászlónénak, Tolnai Lászlónénak, Zibák Istvánnénak, Gere Ildikónak és Kovács Gábornak, a Pápai Hús Rt-nek és a Talizmán együttesnek. A szüreti felvonulás jó hangulatban telt. A bál is jól sikerült, aki eljött, jól érezte magát.

Láz és lázcsillapítás

Beköszöntött az ősz, nem sokára itt a tél, a párás, ködös, nyirkos időjárás, ami megsokszorozza a meghűléses, megfázásos betegségeket. Ezek legyengítik a csecsemők, kisgyermekek amúgy is kicsi ellenálló-képességét, s ha még vírus vagy baktériumfertőzés is fellép, elkerülhetetlen a láz megjelenése.

A láz mindig tünet, azaz a háttérben többnyire baktérium vagy vírusfertőzés áll. A láz a szervezet természetes védekező mechanizmusa, amit a szervezetbe jutott kórokozók és ezek anyagcsere termékei váltanak ki. A magas testhőmérséklet gátolja a kórokozók szaporodását, gyorsítja az ellenanyag-termelést és a bejutott kórokozók megsemmisítését.

Az immunrendszer megindítja a küzdelmet a fertőzés leküzdésére. A szervezet védekező rendszere 37,5 °C körül a legaktívabb.

A láz okának felderítése orvosi feladat, ám a lázat többnyire a szülőnek kell csillapítani. Kétféle módon lehet lázat csillapítani: gyógyszerrel és hűtéssel.

A tartósan magas 39 °C-os vagy még magasabb lázat mindenképpen csillapítani kell, mindkettő módot alkalmazva, mert nagy megterhelést jelent a szervezetre nézve. Csecsemőknél, kisgyerekeknél gyakran kíséri a lázat hányás, és különösen veszélyes a magas láz által kiváltott görcsroham.

- *A langyos vizes borogatás (Priznic):* állott vízzel átnedvesített lepedővel csavarjuk be a gyermeket, fölé tekerjük egy száraz lepedőt, addig hagyjuk rajta a borogatást, amíg át nem melegszik (10-15 perc) majd cseréljük. Ezt megismételjük mindaddig, amíg a test hőmérséklete legalább 38 °C-ra nem csökken. Nem kell megfázástól tartani. Ezután száraz ruhát adunk a gyerekre.

- *Hűtőfürdő:* A kádba 37-38 °C-os vizet engedünk, s a beteget addig tartjuk a vízben, amíg a láza 38 °C-ra csökken. Közben a vizet lassan hűtsük, 37 °C körüli hőmérsékletűre, majd ismételtén szárazra töröljük a gyermeket, és pamut ruhába öltöztetjük. Nem szabad gátolni a bőrfelületen keresztül történő hő-leadást, ami azt jelenti, hogy ne takarjuk be a gyereket vastag paplannal vagy pléddel. Könnyű, vékony pamut ruhát viseljen. A lázas állapot által kiváltott izzadás folyadék- és sómentességet okoz, ezért a csecsemő és kisgyermek folyadékigénye megnő. Gyakran adjunk teát, de egyszerre csak kis mennyiséget, egy-két kanállal, mert nagyobb mennyiséget egyszerre elfogyasztva könnyen kihányhatja azt.

- *A gyógyszeres lázcsillapításnál:* egy-kétéves korig végbélkúpot érdemes adni, mert egyszerűbb a beadása és gyorsabban is hat, 15-20 perc alatt szívódik fel. Nagyobb gyermekeknél tabletták vagy szirupok adása lehetséges. A gyógyszerek adását 4-5 óránként lehet megismételni. Azt azonban mindig kérdezzük meg az orvostól, hogy mennyi a gyógyszer maximális napi adagja és abból többet semmiképpen ne adjunk. A beteg csecsemő, kisgyermek fokozott gondozást, törődést igényel. Nagyobb gyermeknél segít a betegség leküzdésében, ha sokat mesélünk, olvasunk neki, így eltereljük a figyelmét a betegségről.

Szarka Jánosné
védőnő

Őszi nátha, influenza

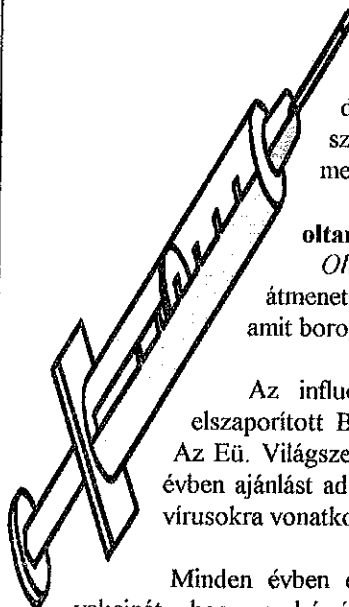
Az influenza általában ősszel-télen járványos formában jelentkezik. Az influenza a légzőrendszer specifikus, akut megbetegedése, melyet láz, köhögés, fejfájás, nyálkahártyák gyulladása, végtagfájdalmak, rossz közérzet jellemez. Az influenza megbetegedés emberről-emberre terjed cseppfertőzés útján. A korokozó köhögés, tüszögés útján kerül a környezetben levők légútjába. A betegség általában a fertőzött levegő beszívása után 18-72 órán belül következik be.

A megbetegedés jellemzője: hirtelen kezdődő magas láz, esetleg, izomfájdalom, később 1-2 nap múlva köhögés, torokfájdalom stb. A panaszok elhúzódhatnak 1-2 hétig is, bár a szövődménymentes gyógyulás, nem tart tovább 1 hétnél.

Súlyos esetekben különböző szövődmények léphetnek fel pl. tüdőgyulladás, középfülgyulladás, homloküreg-gyulladás, a szervezet általános leromlása, amely ritkább esetben halálos kimenetelű is lehet.

A nálunk előforduló vírusok, főleg az A és B vírusok melyek járványt okoznak. Egyes megfigyelések szerint az A vírus általában 3 évenként, a B vírus 5 évenként okoz járványt. Vannak C típusú influenza törzsek, de ezek nagyon ritkán, és csak elszórtan okoznak járványt.

Az influenzás beteg kezelésénél teljesen felesleges az antibiotikum szedése, mivel a vírus az antibiotikumnak ellenáll, nem reagál. Fontos az ágynyugalom bő folyadékpótlás, lázcsillapítás, szövődmény esetén az orvos gyógyszert rendel, vagy kórházba utal.

Az influenza elleni védőoltás ajánlott 60 év felett, krónikus betegségben szenvedőknek (pl. szív- és érrendszeri, anyagcsere, légzőszervi megbetegedésnél).

Akut betegségeknél nem szabad oltani.

Oltási reakciók: az oltás helyén átmeneti pirosság, nyomásérzékenység, amit borogatással hamar rendbe lehet hozni.

Az influenza oltóanyag csirkeembrióban elszaporított B típusú vírustörzseket tartalmaz. Az Eü. Világszervezet szakértő csoportja minden évben ajánlást ad az adott évben várható influenza vírusokra vonatkozóan.

Minden évben eszerint készítik el az influenza vakcinát, hogy a készítmények hatóanyaga a várható influenza vírustörzsek ellen védeltséget váltson ki.

Az influenzát megpróbálhatjuk megelőzni: megfelelő öltözködéssel, gyakori kézmosással, vitaminokban gazdag táplálkozással, friss levegőn való tartózkodással.

Minél több zöldség, gyümölcs szerepeljen a napi étrendben!

Dr. Zsoldos Miklós
házi orvos

Közfó

Ügyeletek

Orvosi ügyeletek:

Sajnos az orvosi ügyeletek beosztását nem kaptuk meg lapzártáig, így az a mostani számból kimarad. Kérjük az Olvasók megértését.

(Köszönettel: a Szerkesztőség)

Állatorvosi ügyeletek:

November 06-07.	Dr. Geszti János	Tel. 340-096
	Somogyvár, Május 1. u. 13.	
13-14.	Dr. Bódai József	Tel. 361-953
	Fonyód, Szent I. u. 40.	
20-21.	Dr. Savanyó József	Tel. 322-470
	Böhönye, Csokonai u. 17.	
27-28.	Dr. Fülöp Endre	Tel. 312-672
	Marcali, Arad u. 4.	
December 4-5.	Dr. Geszti János	Tel. 340-096
	Somogyvár, Május 1. u. 13.	
11-12.	Dr. Bódai József	Tel. 361-953
	Fonyód, Szent I. u. 40.	
18-19.	Dr. Savanyó József	Tel. 322-470
	Böhönye, Csokonai u. 17.	

Tisztelt Olvasóink!

Köszönjük a Szerkesztőséghez érkezett cikkeket és verseket. Nagyon örülünk, hogy Önök a szívükön viselik a helyi lap sorsát, és továbbra is örömmel fogadjuk hozzászólásait, írásait.

Bizonyára Önök is el tudják képzelni, mennyire bonyolult és felelősségteljes egy ilyen lap anyagának összeállítása és szerkesztése. Éppen ezért a beérkezett anyagok javarészt – sajnálatunkra – helyhiány és egyéb technikai okok miatt nem tudjuk azonnal leközölni. Ezek az anyagok megőrzésre kerülnek, és mihamlgy újra aktuálissá válnak és elegendő hely áll rendelkezésünkre, olvashatóak lesznek az újság hasábjain.

Továbbra is várjuk építő ötleteiket (kritikát is!), alkotásait.

Tisztelettel:
A Szerkesztőség

Programajánló

November

6.	15 ⁰⁰	Idősek délutánja
13.	14 ⁰⁰	Játszóház gyermekeknek – természetbábok és kollázsok készítése
20.		Bál – a Polgárörtség szervezésében

December

4.	14 ³⁰	Mikulás nap
11.	15 ⁰⁰	Ajándék-készítő Játszóház
18.		Öregek Napja a Vöröskereszt és az Önkormányzat szervezésében

November 2-án (kedd) este 18⁰⁰-kor Asszonytorna indul!
Gyertek mozogjunk együtt!

A könyvtár nyitvatartása:

Hétfő - Csütörtök:	16 ⁰⁰ -19 ⁰⁰
Péntek:	15 ⁰⁰ -20 ⁰⁰

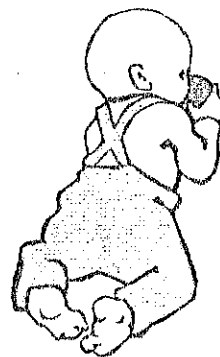
A művelődési ház állandó programjai:

Hétfő:	18 ⁰⁰ -19 ⁰⁰ Énekkar
Kedd:	Gyermek sakk-foglalkozás
Szerda:	Rajz szakkör, diák színjátszó-csoport foglalkozás
Csütörtök:	asztalitenisz
Péntek:	17 ⁰⁰ Néptánc gyermekeknek 18 ⁰⁰ sakk-kör

A „Világos Berényért” fotókiállítás
megtekinthető a Kultúrházban.

Megérkeztünk!

Lancz Rebeka 1999. 01. 21.
Marton Barnabás 1999. 04. 07.
Ország Anna Marietta 1999. 05. 12.
Ország Attila Márton 1999. 05. 12.
Kovács Krisztián 1999. 05. 26.
Garai Kira 1999. 07. 02.
Pozsgai Vanessza 1999. 08. 17.
Takács Máté István 1999. 10. 12.

Szerkesztőség:	Horváth Zoltán, Barjáné Martin Judit, Garai Krisztina, Gazda Tamás, Iván Katalin, Kánya Antalné, Kenéz László, Péter Beáta, Stilling Ferenc, Tikos Lászlóné, Tillesch Balázs
Kiadja:	Balatonberény Képviselő-testülete
Felelős kiadó:	Gazda János polgármester
Postacím:	8649, Balatonberény Kossuth tér 1.